

Konkurences padome

Skaidrojums par apvienošanas ikdienas patēriņa preču mazumtirdzniecības lielveikalu tirgū, iegūstot tiesības izmantot aktīvus (nomāt telpas)

Konkurences likuma 15.panta interpretācija situācijās, kad viens mazumtirdzniecības lielveikals vēlas nomāt tirdzniecības telpas, kuras līdz šim nomājis cits mazumtirdzniecības lielveikals

SATURS

1. Telpu noma kā apvienošanās.....	3
2. Apvienošanās dalībnieki.....	4
3. Pienākums ziņot Konkurences padomei.....	4
4. Paziņojamā informācija.....	5

1. TELPU NOMA KĀ APVIENOŠANĀS

- [1] Saskaņā ar Konkurences likumu (turpmāk – KL)¹ par tirgus dalībnieku apvienošanos tiek uzskatīts arī tāds stāvoklis, kad viens vai vairāki tirgus dalībnieki iegūst daļu vai visus viena vai vairāku tirgus dalībnieku aktīvus vai tiesības tos izmantot, un kad šo aktīvu vai to izmantošanas tiesību iegūšana palielina to ieguvēja tirgus daļu jebkurā konkrētajā tirgū.
- [2] Tā kā mazumtirdzniecībā izmantotās tirdzniecības telpas ir uzskatāmas par uzņēmuma aktīviem (atbilstoši Konkurences padomes (turpmāk – KP) praksei², ko apstiprinājusi arī Augstākā tiesa³), tad šo aktīvu izmantošanas tiesību iegūšana – tirdzniecības telpu nomāšana – ir uzskatāma par tirgus dalībnieku apvienošanos KL izpratnē.
- [3] Tādējādi darījumam, kad viens ikdienas patēriņa preču mazumtirdzniecības lielveikals uzsāk nomāt tirdzniecības telpas, kuras līdz šim nomājis cits lielveikals (ja vien izpildās KL noteiktie kritēriji apvienošanās ziņojuma iesniegšanai⁴), nepieciešams saņemt KP atļauju.
- [4] Atbilstoši līdzšinējai praksei, ievērojot KL 15.panta pirmās daļas 3.punktu, novērtējot aktīvu (tirdzniecības telpu) vai uzņēmumu, kuri pārvalda aktīvus (tirdzniecības telpas), iegūšanas gadījumus, un ņemot vērā, ka mazumtirgotāji darbojas vairākos konkrētajos tirgos (ikdienas patēriņa preču mazumtirdzniecības tirgus lielveikalu vidē, ikdienas patēriņa preču iepirkuma tirgus, tirdzniecības telpu iznomāšanas tirdzniecības centros tirgus), arī paziņotās apvienošanās ietekme tiek vērtēta vairākos konkrētajos tirgos.

¹ Saskaņā ar KL 15.panta pirmās daļas 3.punktu tirgus dalībnieku apvienošanās ir "tāds stāvoklis, kad viena vai vairākas fiziskās personas, kurām jau ir izšķiroša ietekme pār vienu vai vairākiem tirgus dalībniekiem, vai viens vai vairāki tirgus dalībnieki iegūst daļu vai visus cita tirgus dalībnieka vai citu tirgus dalībnieku aktīvus vai tiesības tos izmantot, vai tiešu vai netiešu izšķirošu ietekmi pār citu tirgus dalībnieku vai citiem tirgus dalībniekiem. Aktīvu vai to izmantošanas tiesību iegūšanu uzskata par apvienošanos, ja aktīvu vai to izmantošanas tiesību iegūšana palielina minēto aktīvu un tiesību ieguvēja tirgus daļu jebkurā konkrētajā tirgū"

² Piemēram, KP 14.09.2007. lēmums Nr.115 *MAXIMA/Krāslava D*; KP 11.06.2008. lēmums Nr.65 *Plesko Real Estate/IT Mīlgrāvis*

³ KP 12.10.2012. lēmums Nr.E012-80 *Palink*; 02.02.2015. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta Rīcības sēdes lēmums SKA-25/2015 *Palink*

⁴ Skatīt 3.sadaļu „Pienākums ziņot Konkurences padomei”

2. APVIENOŠANĀS DALĪBNIEMI

[5] Kā uz to norādījusi Augstākā tiesa⁵, par apvienošanās dalībniekiem uzskatāmi:

- mazumtirgotājs, kurš iegūst aktīvu (piemēram, tirdzniecības centra telpas) izmantošanas tiesības (noslēdzot nomas līgumu) (turpmāk – Mazumtirgotājs Ieguvējs) un
- mazumtirgotājs, kas iepriekš (pirms nomas līguma noslēgšanas) izmantojis šos aktīvus (turpmāk – Iepriekšējais Mazumtirgotājs).

3. PIENĀKUMS ZIŅOT KONKURENCES PADOMEI

[6] Līdzīgi kā par jebkuru apvienošanās darījumu, arī šajā gadījumā KP atļauju ir nepieciešams saņemt, ja izpildās abi KL 15.panta otrajā daļā ietvertie kritēriji:

- apvienošanās dalībnieku kopējais apgrozījums iepriekšējā finanšu gadā Latvijas teritorijā ir bijis ne mazāks par 30 000 000 eiro un
- vismaz divu apvienošanās dalībnieku apgrozījums iepriekšējā finanšu gadā Latvijas teritorijā ir bijis ne mazāks par 1 500 000 eiro.

[7] Būtisks šajā gadījumā ir apgrozījuma aprēķināšanas veids, proti, apgrozījumu aprēķina, saskaitot Mazumtirgotāja Ieguvēja neto apgrozījumu un neto apgrozījumu, kas iegūts no šo aktīvu izmantošanas saimnieciskajā darbībā – Iepriekšējā Mazumtirgotāja apgrozījums konkrētajās tirdzniecības telpās. Tirgus dalībnieka neto apgrozījumu aprēķina, saskaitot iepriekšējā finanšu gada ieņēmumus no tirgus dalībnieka darbības, preču pārdošanas un pakalpojumu sniegšanas Latvijas teritorijā.

[8] Piemēram, lai noteiktu, vai tirdzniecības telpu nomas darījumam ir nepieciešama KP atļauja, ir svarīgi, vai apvienošanās dalībnieku kopējais apgrozījums iepriekšējā finanšu gadā Latvijas teritorijā pārsniedz 30 000 000 eiro un apgrozījums, kuru Iepriekšējais Mazumtirgotājs guvis konkrētajā tirdzniecības vietā iepriekšējā finanšu

⁵ 02.02.2015. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta Rīcības sēdes lēmums SKA-25/2015 *Palink*, 9.punkts

gadā, pārsniedz 1 500 000 eiro, bet nav būtiski:

- cik sen Iepriekšējais Mazumtirgotājs ir pārtraucis konkrēto tirdzniecības telpu izmantošanu (ja vien šis laika periods nav ilgāks kā iepriekšējais finanšu gads, kā rezultātā Iepriekšējam Mazumtirgotājam nav bijis apgrozījums šajā finanšu gadā);
- vai jaunā darījuma brīdī Iepriekšējais Mazumtirgotājs ir pārtraucis savu darbību vai bankrotējis;
- ka tirdzniecības centra ietvaros Iepriekšējā Mazumtirgotāja – ikdienas preču mazumtirdzniecības lielveikala – izmantotās telpas nesakrīt vai tikai daļēji sakrīt ar Mazumtirgotāja Ieguvēja izvēlētajām telpām (arī šajā gadījumā ņem vērā apgrozījumu, ko izmantotajās telpās guvis Iepriekšējais Mazumtirgotājs).

[9] Atsevišķos gadījumos, saskaņā ar KL 15.panta divi prim daļu, KP ir tiesības pieprasīt apvienošanās dalībniekiem iesniegt ziņojumu par plānoto vai jau notikušo apvienošanos, pirms nav pagājuši 12 mēneši no apvienošanās īstenošanas dienas, ja izpildās abi šādi nosacījumi:

- apvienošanās ir starp tiešiem konkurentiem un apvienošanās rezultātā to kopējā tirgus daļa šajā tirgū pārsniedz 40% un
- KP ir pamatotas aizdomas, ka apvienošanās rezultātā var rasties vai nostiprināties dominējošais stāvoklis vai var tikt būtiski samazināta konkurence konkrētajā tirgū

[10] Pat gadījumā, ja apvienošanās pakrīt zem paziņošanas kritērijiem, uzņēmumam ir iespēja (KL 15.panta otrā četri prim daļa):

- lūgt rakstveida apstiprinājumu, ka KP neizmantos tiesības pieprasīt, lai apvienošanās dalībnieki iesniedz ziņojumu par apvienošanos
- pēc savas iniciatīvas iesniegt KP ziņojumu par apvienošanos

4. PAZIŅOJAMĀ INFORMĀCIJA

[11] Apvienošanās ziņojumā ietveramā informācija ir noteikta Ministru kabineta 29.09.2008. noteikumos Nr.800 „Kārtība, kādā iesniedz un izskata pilno un saīsināto ziņojumu par tirgus dalībnieku apvienošanos”.

[12] No KL 15.panta tirgus dalībniekiem izriet pienākums pirms

apvienošanās īstenošanas pārlicināties, vai iestājas KL 15.panta otrajā daļā minētie apstākļi. Situācija, kad nav iespējams iegūt pilnīgu informāciju par iegūto aktīvu neto apgrozījumu, nevar kalpot par tiesisku pamatu, lai apietu pienākumu iesniegt apvienošanās ziņojumu. Mazumtirgotājam Ieguvējam ir jāiesniedz KP pierādījumi, ka tam nav iespēja sagādāt nepieciešamo informāciju ⁶. Ja Mazumtirgotājam Ieguvējam nav iespējas pārlicināties par aktīvu apgrozījumu, tas var lūgt KP iegūt informāciju, vai aktīvu apgrozījums, piem., pārsniedz KL 15.panta otrajā daļā noteikto apgrozījuma sliekšni.

⁶ Administratīvās apgabaltiesas 01.12.2014. spriedums lietā Nr.A43016913 *East-West Transit*, 9.rindkopa (vēl nav stājies spēkā)